

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-125>

УДК 657:339.564:004

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

DIGITALIZATION OF ACCOUNTING AND CONTROL OF EXPORT OPERATIONS IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES

Панасюк Валентина Миколаївна

доктор економічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри аудиту,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5133-6431>

Проказюк Тарас Вікторович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: <http://orcid.org/0009-0005-1247-1808>

Panasyuk Valentyna, Prokaziuk Taras
West Ukrainian National University

Стаття присвячена дослідженню цифрової трансформації систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю експортних операцій підприємств в умовах сучасних викликів. Проаналізовано недоліки традиційної облікової моделі та обґрунтовано перехід до інтегрованих ERP-платформ. Розроблено концептуальну модель інформаційної взаємодії облікової системи підприємства з цифровими платформами державних органів (митної, податкової служб і банків). Досліджено використання технологій блокчейн, смарт-контрактів та штучного інтелекту для забезпечення превентивного контролю, мінімізації фіскальних ризиків і створення незмінного аудиторського сліду. Запропоновано авторську поетапну модель впровадження цифрових рішень у зовнішньоекономічну діяльність. Визначено вплив цифровізації на трансформацію професії бухгалтера в бізнес-аналітика та окреслено ключові бар'єри (кібербезпека, транскордонний електронний документообіг), подолання яких сприятиме конкурентоспроможності експортерів.

Ключові слова: цифровізація, бухгалтерський облік, контроль, експортні операції, зовнішньоекономічна діяльність, блокчейн, інформаційні технології, сучасні виклики, хмарні технології, штучний інтелект.

The article presents a comprehensive analysis of the digital transformation of accounting and internal control systems related to export operations of enterprises under contemporary challenges, including wartime conditions and global economic volatility. The study examines the limitations of the traditional accounting framework, which relies on retrospective recording of transactions and the use of paper-based documentation. On the basis of the conducted research, the necessity of transitioning to integrated digital information platforms is substantiated. The paper proposes a conceptual model describing the interaction between the internal accounting system of an enterprise (built on ERP platforms) and external digital infrastructures of public authorities, such as customs bodies, tax administration and banking institutions, as well as international business partners through Electronic Data Interchange (EDI). Particular emphasis is placed on the significance of advanced information technologies in the modernization of accounting processes. The research demonstrates that the application of distributed ledger technologies, including blockchain, together with smart contracts, enhances the reliability and protection of data, forms a transparent and immutable audit trail, and enables the automatic generation of accounting records once contractual delivery conditions (for example, Incoterms) are fulfilled. Furthermore, the use of artificial intelligence and Big Data technologies transforms the internal control function from a purely retrospective mechanism into a preventive analytical tool capable of identifying irregularities in pricing and detecting potential currency or customs risks. To facilitate the practical implementation of digital changes, the study proposes a structured step-by-step framework for the transformation of export accounting systems, which includes seven consecutive stages, ranging from the assessment of the enterprise's digital readiness to the expansion of implemented technological solutions. The findings indicate that digitalization significantly alters the professional role of accountants, shifting their functions toward analytical support and business decision-making. At the same time, the research highlights a number of

barriers to implementation, including cybersecurity risks and regulatory inconsistencies related to the international recognition of electronic trust services. Overall, the results confirm that the comprehensive digitalization of accounting and control processes contributes to the improvement of financial management, mitigation of operational risks and strengthening of the competitive position of domestic exporters in global markets.

Keywords: digitalization, accounting, control, export operations, foreign economic activity, blockchain, information technologies, modern challenges, cloud technologies, artificial intelligence.

Постановка проблеми. Сучасні трансформаційні процеси в національній економіці зумовлюють необхідність інтенсифікації міжнародної діяльності підприємств, яка набуває особливої ваги в період воєнного стану та посилення глобальної нестабільності. Розвиток експортного потенціалу стає одним із ключових інструментів підтримання економічної стійкості держави. Водночас практична реалізація та масштабування зовнішньоторговельних операцій стримується недосконалістю управлінських механізмів, що базуються на застарілих підходах.

Наявні обліково-аналітичні та контрольні системи часто не відповідають вимогам швидкості, точності й прозорості обробки інформації у сфері міжнародних розрахунків і транскордонного документообігу. У таких умовах актуалізується потреба глибокої цифрової трансформації відповідних бізнес-процесів. Модернізація повинна передбачати впровадження інтегрованих інформаційних платформ, зокрема ERP-рішень, хмарної інфраструктури та систем електронного документообігу, що забезпечують автоматизацію операцій і синхронізацію даних у реальному часі. Такий підхід сприятиме зниженню фіскальних і митних ризиків, раціоналізації витратної частини та підвищенню конкурентоспроможності українських компаній на зовнішніх ринках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема цифрової трансформації в обліку та контролі експортних операцій є центральним фокусом сучасних наукових досліджень, як на національному, так і на міжнародному рівні. Фундаментальні теоретичні та методологічні принципи цифрового обліку були висвітлені Бруханським Р. та Спільник І. [1], які окреслюють еволюцію концепції «цифрового обліку», визначають його притаманні характеристики та позиціонують його в рамках сучасної облікової парадигми. Глобальні тенденції щодо зміни ролі обліку та контролю в цифровому ландшафті досліджуються у працях Муравського В. та Шевчука О. [2]. Вони підкреслюють зростаючу важливість аналітичної функції обліку, інтеграцію інформаційних потоків та автоматизацію процесів контролю. Практичні наслідки впровадження цифрових техноло-

гій у сферу зовнішньоекономічної діяльності підприємств досліджували Лизунова О. М., Лисенко С. М. та Придатко Е. М. [3]. Їхні дослідження обґрунтовують необхідність автоматизації бухгалтерських процедур під час здійснення експортно-імпортних операцій.

Оцифровізація митних процедур, яка розглядається як каталізатор розвитку міжнародної торгівлі, розглядається в роботах Борси В. та Теребейчик Ю. [4]. Вони демонструють позитивний вплив електронних декларацій та інформаційної співпраці між іноземними економічними агентами на скорочення як часових, так і фінансових витрат. У контексті повоєнної економічної відбудови та підвищення експортного потенціалу аграрного сектору значний внесок зробили Бутенко О. П., Козуб В. О. та Малахов В. А. [5], чий дослідження досліджують цифрові інструменти, призначені для підтримки експортної діяльності.

Окремий напрямок досліджень зосереджений на інтеграції хмарних технологій, блокчейну та штучного інтелекту в системи бухгалтерського обліку та контролю. Зокрема, Шеверя Я. В., Яцко М. В. та Мельянцева Л. В. [6] обґрунтовують концептуальні засади та практичні механізми інтеграції хмарних технологій у бухгалтерську систему підприємств, наголошуючи, що такий перехід дозволяє суттєво підвищити гнучкість, ефективність і прозорість фінансової інформації. Водночас, Франчук Т. та співавтори [7] аналізують нюанси цифровізації облікових процесів як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Тим не менш, незважаючи на значний обсяг існуючих публікацій, в академічному дискурсі досі бракує комплексної систематизації щодо цілісної інтеграції цифрових технологій у систему обліку та контролю, особливо для експортних операцій. Цей недолік є помітним, враховуючи сучасні виклики воєнного часу, невід'ємні митні та податкові ризики, а також необхідність гармонізації з міжнародними стандартами. Отже, це підкреслює нагальну потребу в подальших дослідженнях, спрямованих на

розробку цілісної концептуальної основи для цифровізації облікових та контрольних положень у зовнішньоекономічній діяльності підприємств.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основною метою цієї статті є теоретичне обґрунтування та формулювання практичних рекомендацій щодо цифрової трансформації систем фінансового обліку та внутрішнього контролю для експортних операцій підприємств, зокрема з урахуванням сучасних економічних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перехід до цифрового обліку експортних операцій вимагає фундаментальної трансформації інформаційних потоків. У праці Панасюк В., Бурденюк Т., Мужевич Н. [8] розглянуто, що цифровізація є етапом зміни облікової комунікації, що логічно передувє глобальній трансформації системи. Ключова роль у цьому процесі належить концепції цифровізації облікових процесів. Це дозволяє автоматизувати фіксацію операцій у момент здійснення міжнародної транзакції, забезпечуючи оновлення даних у режимі реального часу. Такий підхід зводить до мінімуму часовий розрив між фактом відвантаження продукції та її відображенням у фінансових облікових документах.

Запровадження ERP-систем у поєднанні з хмарними платформами створює єдиний

інтегрований простір управління, що забезпечує прозорість усіх етапів виконання зовнішньоекономічних контрактів. Завдяки диджиталізації бізнес-процесів та перевагам хмарної інфраструктури, компанії отримують інструменти для віддаленого моніторингу й управління операціями, зберігаючи ефективність і контроль навіть за відсутності співробітників у фізичних офісах. Основні відмінності в підходах до організації таких систем представлені в таблиці 1.

Подане порівняння показує, що трансформація від традиційної моделі обліково-контрольного забезпечення до цифрово орієнтованої системи забезпечує не лише операційні переваги, але й відкриває нові стратегічні перспективи для розвитку експортної діяльності. Автоматизація процесів, інтеграція інформаційних потоків і застосування сучасних цифрових інструментів сприяють підвищенню прозорості фінансових операцій, швидшому ухваленню управлінських рішень та забезпечують більшу адаптивність підприємства до змін у зовнішньому середовищі.

Розвиток зазначених конкурентних переваг безпосередньо залежить від створення ефективної цифрової інфраструктури для обміну даними. Особливу роль у цьому процесі відіграє архітектура взаємодії між внутрішніми обліковими системами підприємства та зовнішніми цифровими платформами, які

Таблиця 1

Порівняння підходів до організації обліково-контрольного супроводу експортних операцій

Критерій порівняння	Класична облікова модель	Модель цифрової трансформації	Передбачувані результати для експортера
Опрацювання інформації	Періодичне внесення даних після отримання паперових документів	Постійне оновлення та синхронізація даних у режимі реального часу	Скорочення валютних ризиків і підвищення достовірності звітності
Документообіг	Паперовий або комбінований формат (існує ризик втрати документів)	Повністю електронний обмін даними із застосуванням цифрового підпису	Прискорення митного оформлення
Контрольні процедури	Виявлення помилок після завершення операцій	Автоматизований попереджувальний контроль та моніторинг	Мінімізація податкових і митних ризиків
Зберігання інформації	Локальні сховища та фізичні архіви	Хмарні сервіси та SaaS-рішення	Підвищений рівень безпеки та доступності даних
Інтеграція систем	Роз'єднані інформаційні бази	Інтегровані ERP-рішення за принципом «єдиного вікна»	Узгодженість логістичних і фінансових процесів

Джерело: сформовано авторами на основі [9; 10; 11]

функціонують у структурах державного управління. Це стосується не лише технічної інтеграції програмного забезпечення, але й побудови єдиного інформаційного середовища, у якому фінансові, логістичні та митні дані обмінюються без надлишкового дублювання та затримок.

Така інтеграція забезпечує впровадження моделі «безперервного контролю», за якої дані про експорт, митну вартість, валютні операції та податкові зобов'язання автоматично передаються до державних інформаційних систем. Це зменшує вплив людського фактора, скорочує час перевірок і мінімізує ризик розбіжностей між даними підприємства та контролюючих органів.

Концептуальну модель такої взаємодії подано на рис. 1, де відображено ключові інформаційні потоки та їх інтеграцію в межах цифрової екосистеми експортної діяльності.

Як видно з концептуальної моделі, ефективність обліково-контрольних процедур досягається за рахунок інтеграції передових інформаційних технологій. Варто зазначити, що безпека і достовірність даних у цифровій системі обліку експорту забезпечується впровадженням технології розподілених реєстрів,

зокрема блокчейн, та смарт-контрактів.

Використання децентралізованих баз даних у процесі фіксації зовнішньоекономічних операцій створює незмінний аудиторський слід. Кожна транзакція, починаючи від укладення контракту і завершуючи надходженням валютної виручки, записується у вигляді криптографічно захищеного блоку інформації. Такий підхід виключає можливість ретроспективної підробки первинних документів, що суттєво знижує податкові ризики та полегшує проведення як внутрішнього, так і зовнішнього аудиту [1].

Логічним продовженням цього процесу є використання смарт-контрактів – програмних алгоритмів, які автоматично виконують задані умови договору. У контексті бухгалтерського обліку це означає автоматичне формування проводок у момент виконання ключових умов поставки (наприклад, відповідно до правил Інкотермс) [12]. Як тільки у системі електронного документообігу з'являється підтвердження від митних або логістичних служб про перетин кордону товаром, смарт-контракт автоматично визнає дохід від реалізації та обчислює курсові різниці за офіційним курсом НБУ.

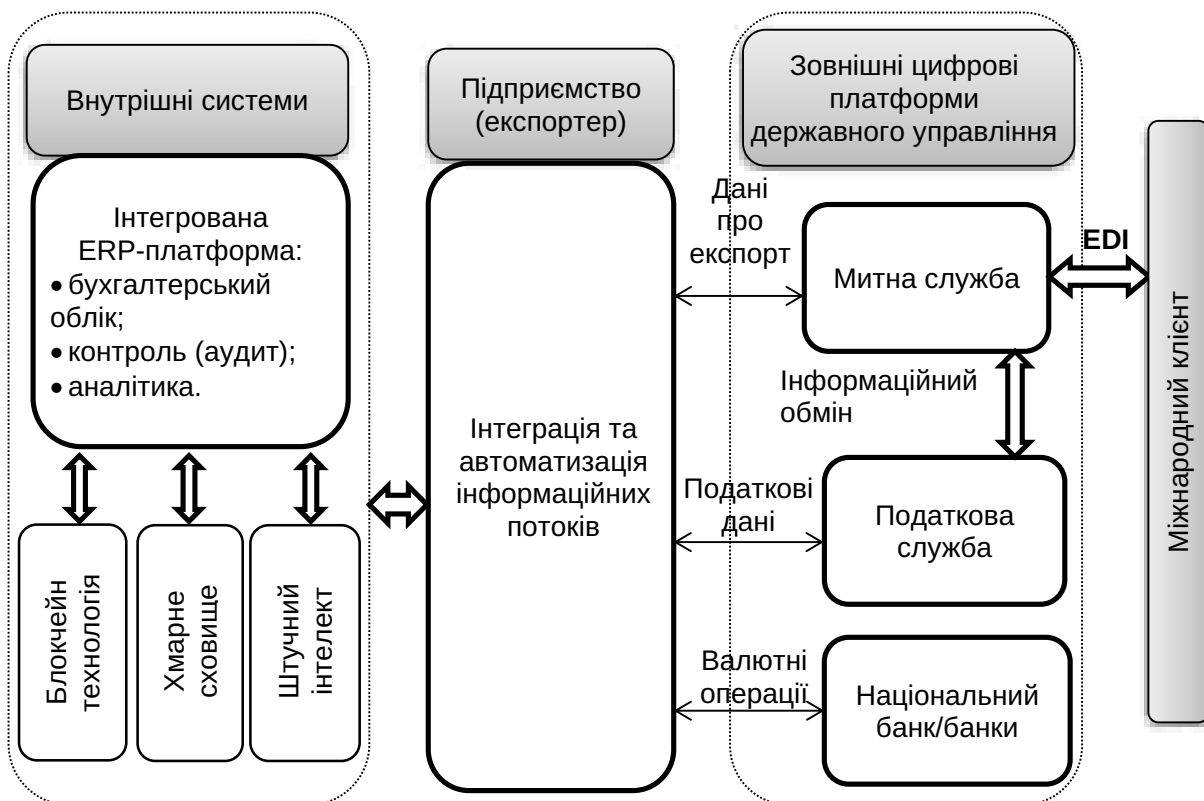

Рис. 1. Концептуальна модель взаємодії державних цифрових платформ та облікової системи підприємства

Джерело: сформовано авторами

Важливим компонентом інтегрованої ERP-системи експортера є модуль аналітики. Сучасний контроль перестає бути виключно ретроспективним і переходить до моделі превентивного моніторингу за допомогою штучного інтелекту та технологій обробки великих даних.

Інтелектуальні системи здатні аналізувати великі масиви митної і фінансової інформації, виявляючи аномалії у ціноутворенні (важливі для контролю трансфертного ціноутворення), затримки у логістичних ланцюгах або потенційні ризики неплатежів від контрагентів.

У таблиці 2 наведено порівняльну характеристику функцій внутрішнього контролю в традиційному та цифровому форматах.

Цей підхід підвищує ефективність обліково-контрольної системи, знижує операційні ризики та сприяє оптимізації фінансових потоків експортера в умовах сучасного цифрового середовища.

Реальне впровадження системи цифрового ведення обліку та контролю операцій, пов'язаних з експортом, потребує системного й послідовного підходу до організації цього процесу. Для ефективної реалізації таких змін необхідно застосовувати чітко визначену структуру дій, що забезпечує поступове впровадження цифрових інструментів у діяльність підприємства [13]. Доцільно запропонувати поетапну інтеграцію цифрових рішень у функціонування фінансових та облікових підроз-

ділів підприємства, що здійснює експортну діяльність (табл. 3).

Запропонована послідовність дій дає змогу підприємствам запобігти неузгодженим або випадковим вкладенням у програмні рішення та сприяє поступовому й керованому переходу від традиційних підходів до сучасної цифрової моделі ведення обліку у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Цифрове впровадження інструментів у сфері обліку експортних операцій впливає не лише на технологічні процеси, але й істотно змінює зміст професійної діяльності бухгалтерів та аудиторів. Автоматизація значної частини стандартних процедур – зокрема внесення первинної інформації, підготовки типових звітних форм і здійснення обчислень курсових різниць – сприяє переорієнтації роботи фахівця з обліку. Його роль поступово переходить від простого фіксування господарських операцій до виконання аналітичних функцій і участі у формуванні управлінських рішень. У сучасних умовах спеціаліст, який працює з обліком зовнішньоекономічної діяльності, дедалі частіше виконує функції бізнес-аналітика: він опрацьовує інформацію, отриману з ERP-платформ і систем штучного інтелекту, інтерпретує фінансові показники та оцінює економічні наслідки управлінських дій практично в режимі реального часу.

Разом із тим поширення цифрових інструментів у сфері зовнішньоекономічної діяль-

Таблиця 2

**Еволюція функцій внутрішнього контролю експортних операцій
під впливом цифрових технологій**

Напрямок	Традиційний підхід	Цифровий підхід	Економічний ефект для експортера
Контроль митної вартості	Вибіркова перевірка документів після операції	Автоматичне зіставлення контрактних цін з ринковими у реальному часі	Зниження штрафів за порушення трансфертного ціноутворення
Валютний контроль	Ведення строків надходжень у табличних редакторах	Автоматизований контроль строків із системою попереджень	Запобігання пені за прострочення валютних розрахунків
Документальний аудит	Ручна перевірка паперових копій митних і транспортних документів	Верифікація електронних документів через блокчейн без участі людини	Скорочення часу аудиту та усунення ризику втрати первинних документів
Адміністрування ПДВ	Ручне формування податкових накладних і розрахунків	Інтеграція ERP із API податкової служби, автоматичне підтвердження ставок ПДВ	Прискорення відшкодування ПДВ, покращення ліквідності

Джерело: сформовано авторами

Таблиця 3

**Структура процесу цифрової трансформації обліку
експортної діяльності підприємства**

Етап	Цілі реалізації
Діагностичний	Передбачає перевірку діючих облікових систем підприємства, визначення рівня цифрової готовності бухгалтерської служби та оцінку ІТ-навичок працівників. У процесі аналізу визначаються найбільш проблемні ділянки митного й валютного контролю, які доцільно автоматизувати насамперед.
Стратегічне планування цифрових змін	На цьому етапі визначаються основні цілі цифровізації облікових процесів з урахуванням експортної стратегії підприємства, окреслюються пріоритетні напрями інвестування в ІТ-інфраструктуру та здійснюється попередня оцінка можливих ризиків.
Цифровізація ключових процесів	Реалізується впровадження обраних ERP-систем, перехід до електронного документообігу, автоматизація формування податкової звітності та створення спільного інформаційного середовища для фінансового, юридичного і логістичного підрозділів.
Забезпечення цифрового комплаєнсу	Налаштовуються системи контролю, які дають змогу в режимі реального часу перевіряти відповідність операцій вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності, правилам трансфертного ціноутворення та валютного регулювання.
Оптимізація обліку логістичних операцій	Фінансові платформи інтегруються із системами управління ланцюгами постачання, що забезпечує точніше прогнозування грошових потоків і своєчасне відображення витрат на транспортування.
Розвиток цифрових компетенцій	Передбачає підготовку бухгалтерів та внутрішніх аудиторів до роботи з сучасними аналітичними інструментами, стимулювання використання інновацій та зниження опору організаційним змінам.
Масштабування цифрових рішень	Полягає у розширенні функціоналу цифрових систем під час виходу підприємства на нові зовнішні ринки, регулярній оцінці ефективності інструментів і коригуванні облікової політики.

Джерело: сформовано авторами

ності супроводжується появою низки ризиків та організаційних перешкод, що потребують належного управління. Однією з найважливіших проблем є забезпечення належного рівня інформаційної безпеки. Поєднання внутрішніх облікових систем підприємств із цифровими сервісами державних установ та інформаційними платформами міжнародних партнерів підвищує ймовірність кіберзагроз, витоку конфіденційної інформації або стороннього втручання у роботу систем. У зв'язку з цим важливого значення набуває формування стійкої до кіберризиків інфраструктури обліку, що передбачає використання сучасних методів шифрування даних, багаторівневих систем ідентифікації користувачів та комплексних засобів захисту інформації.

Не менш вагомою проблемою є нормативно-правове регулювання цифрового обміну документами в міжнародній торгівлі. Хоча в Україні спостерігається поступовий розвиток електронних митних процедур, підприємства, що здійснюють експортну діяль-

ність, часто стикаються з труднощами щодо взаємного визнання електронних підписів і довірчих сервісів між різними державами. Для подолання цієї перешкоди необхідним є подальше узгодження національного законодавства з європейськими стандартами у сфері цифрової ідентифікації та електронних довірчих послуг. Імплементация таких норм сприятиме створенню повністю цифрового середовища для супроводу міжнародних угод – від етапу укладання контракту до відображення фінансових результатів операції у системі бухгалтерського обліку.

Висновки. Результати проведеного дослідження засвідчують, що впровадження цифрових технологій у систему бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю експортних операцій виступає важливою умовою підвищення результативності зовнішньоекономічної діяльності підприємств у сучасному економічному середовищі. Застосування інтегрованих інформаційних систем, ERP-рішень, хмарних сервісів, технології блокчейн

та інструментів штучного інтелекту сприяє автоматизації облікових процесів, узгодженню інформаційних потоків і підвищенню прозорості фінансових операцій. Це забезпечує швидшу обробку даних, зменшує валютні, митні та податкові ризики, а також створює передумови для більш ефективного управління виконанням експортних контрактів.

Проведений аналіз показав, що цифрова трансформація обліково-контрольної системи суттєво змінює підходи до організації управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Бухгалтерський облік поступово трансформується з інструменту фіксації вже здійснених господарських операцій у важливий елемент аналітичної підтримки управлінських рішень. Значну роль у цьому процесі відіграють інтегровані цифрові середовища, які забезпечують постійний обмін інформацією між підприємствами, банківськими установами та органами державного управління.

Запропонована у дослідженні поетапна модель цифрової трансформації обліку ек-

спортної діяльності дає змогу впорядкувати процес упровадження цифрових рішень і сприяє поступовому переходу підприємств від традиційних методів ведення обліку до сучасних інформаційних технологій. Використання такого підходу дозволить підвищити ефективність внутрішнього контролю, оптимізувати фінансові й логістичні процеси, а також посилити конкурентоспроможність.

Водночас результативність цифровізації значною мірою визначається рівнем забезпечення кібербезпеки, розвитком нормативно-правової бази та формуванням необхідних цифрових компетентностей у фахівців облікової сфери. З огляду на це подальші наукові дослідження доцільно зосередити на вдосконаленні механізмів інтеграції цифрових платформ у систему державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також на створенні практичних інструментів підвищення надійності та безпеки обліково-інформаційних систем підприємств-експортерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бруханський Р., Спільник І. Цифровий облік: поняття, витоки та актуальний дискурс. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Випуск 3-4. С. 7–20.
2. Muravskiy V., Shevchuk O. Global transformation of the role of accounting and control in the digital economy. *World of finance*. 2024. № 1(78). P. 39–58.
3. Лизунова О. М., Лисенко С. М., Придятько Е. М., Впровадження цифрових технологій в облік зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2025. № 199. С. 71–75.
4. Борса В., Теребейчик Ю. Цифровізація митниці як чинник розвитку міжнародної торгівлі. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. Т. 2, № 14. С. 355–367.
5. Бутенко О. П., Козуб В. О., Малахов В. А. Цифровізація експортної діяльності аграрних підприємств у повоєнній Україні. *Журнал «Агросвіт»*. 2025. № 14. С. 61–70.
6. Шеверя Я. В., Яцко М. В., Мельянова Л. В. Впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік України. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 10. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15302198>.
7. Features of accounting digitalization processes / T. Franchuk et al. *Galician economic journal*. 2025. Vol. 92, № 1. P. 61–66. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.01.061.
8. Панасюк В., Бурденюк Т., Мужевич Н. Особливості цифрової трансформації обліку. *Галицький економічний вісник*. Т.: ТНТУ, 2021. Том 68, № 1. С. 70–76.
9. Кваша С. М., Савченко Н. Л. Економічні інструменти обліково-контрольного забезпечення для ефективного управління товарами критичного імпорту. *Підприємництво та інновації*. 2025. № 34. С. 20–27.
10. Курган Н. Цифровий облік експортної електронної торгівлі малих підприємств України. *Маркетинг і цифрові технології*. 2024. Том 8, № 3. URL: <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt/article/view/373/266>. (дата звернення: 12.02.2026).
11. Кудлаєва Н. В., Косташ Т. В., Михалків А. А. Вплив цифрових технологій на трансформацію системи бухгалтерського обліку в Україні. 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635426>
12. Panasyuk V. Cloud technologies and blockchain in auditing: a new stage in the development of control systems. *Journal of finance and financial law*. 2025. Vol. 1. P. 25–38.
13. Халахур Ю. Л., Кучер Ю. О. Цифрова трансформація як чинник формування та реалізації експортного потенціалу підприємств харчової промисловості. *Економічний простір*. 2025. № 208. С. 266–372.

REFERENCES:

1. Brukhanskyi R., Spilnyk I. (2020) Tsyfrovyi oblik: poniattia, vytoky ta aktualnyi dyskurs [Digital accounting: concepts, origins and current discourse]. *Institut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii – Institute of Accounting, Control and Analysis in the Globalization Circumstances*, № 3-4, pp. 7–20.
2. Muravskyi V., Shevchuk O. (2024) Global transformation of the role of accounting and control in the digital economy. *World of finance*, № 1(78), pp. 39–58.
3. Lyzunova O. M., Lysenko S. M., Prydatko E. M. (2025) Vprovadzhennia tsyfrovoykh tekhnolohii v obliku zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstva [Implementation of digital technologies in the accounting of foreign economic activity of the enterprise]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Scope*, № 199, pp. 71–75.
4. Borsa V., Terebeichyk Yu. (2024) Tsyfrovizatsiia mytynytsi yak chynnyk rozvytku mizhnarodnoi torhivli [Customs digitalization as a factor in the development of international trade]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii – European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations*, vol. 2(14), pp. 355–367.
5. Butenko O. P., Kozub V. O., Malakhov V. A. (2025) Tsyfrovizatsiia eksportnoi diialnosti ahrarnykh pidpriemstv u povoiennii ukraini [Digitalization of export activities of agricultural enterprises in post-war Ukraine]. *Zhurnal «Ahrosvit» – Agrovit Journal*, № 14, pp. 61–70.
6. Sheveria Ya. V., Yatsko M. V., Meliankova L. V. (2025) Vprovadzhennia khmarnykh tekhnolohii u bukhhalterskyi oblik Ukrainy [Implementation of cloud technologies in accounting of Ukraine]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current Issues of Economic Sciences*, № 10. Available at: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15302198>. (accessed Feb. 12, 2026).
7. Franchuk T. et al. (2025) Features of accounting digitalization processes. *Galician economic journal*, vol. 92(1), pp. 61–66. Available at: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.01.061 (accessed Feb. 12, 2026).
8. Panasiuk V., Burdeniuk T., Muzhevych N. (2021) Osoblyvosti tsyfrovoi transformatsii obliku [Features of digital transformation of accounting]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Journal*, vol. 68(1), pp. 70–76.
9. Kvasha S. M., Savchenko N. L. (2025) Ekonomichni instrumenty oblikovo-kontrolnoho zabezpechennia dlia efektyvnoho upravlinnia tovaramy krytychnoho importu [Economic tools of accounting and control support for effective management of critical import goods]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and Innovation*, № 34, pp. 20–27.
10. Kurhan N. (2024) Tsyfrovyi oblik eksportnoi elektronnoi torhivli malykh pidpriemstv Ukrainy [Digital accounting of export e-commerce of small enterprises of Ukraine]. *Marketynh i tsyfrovi tekhnolohii – Marketing and Digital Technologies*, vol. 8(3). Available at: <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt/article/view/373/266> (accessed Feb. 12, 2026).
11. Kudlaieva N. V., Kostash T. V., Mykhalkiv A. A. (2025) Vplyv tsyfrovoykh tekhnolohii na transformatsiiu systemy bukhhalterskoho obliku v Ukraini [Impact of digital technologies on the transformation of the accounting system in Ukraine]. Available at: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635426> (accessed Feb. 12, 2026).
12. Panasyuk V. Cloud technologies and blockchain in auditing: a new stage in the development of control systems. *Journal of finance and financial law*. 2025. Vol. 1. P. 25–38.
13. Khalakhur Yu. L., Kucher Yu. O. (2025) Tsyfrova transformatsiia yak chynnyk formuvannia ta realizatsii eksportnoho potentsialu pidpriemstv kharchovoi promyslovosti [Digital transformation as a factor in the formation and realization of export potential of food industry enterprises]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Scope*, № 208, pp. 266–372.

Дата надходження статті: 16.03.2026

Дата прийняття статті: 07.04.2026

Дата публікації статті: 14.04.2026